

Don DeLillo
KOZMOPOLIS

prevedel Aljaž Kovač

Za Paula Austerja

plačilna enota podgana
ZBIGNIEW HERBERT

Kozmopolis

Nekega aprilskega dne v letu 2000

Prvi del

1

Čedalje pogosteje ga je mučila nespečnost, ne več samo enkrat ali dvakrat tedensko, temveč že štirikrat ali petkrat. Kaj je storil, kadar ga je doletela? Ni se odpravil na dolg sprehod v porajajočo se zoro. Noben prijatelj mu ni bil tako blizu, da bi ga lahko nadlegoval po telefonu. Sploh pa, kaj naj bi rekel? Šlo je za vprašanje tišine, ne besed.

Spanec je poskusil uloviti z branjem, a je postal še bolj buden. Bral je znanstvene članke in poezijo. Všeč so mu bile skromne pesmi, ki so bile natančno umeščene v beli prostor, vrste v papir vžganih abecednih potez. Ob prebiranju pesmi se je zavedal svojih vdihov in izdihov. Pesem je razgalila trenutek in mu pokazala stvari, ki jih sicer ne bi opazil. Takšen je bil odtенок prav vsake pesmi, vsaj zanj, med vsakim vdihom v teh dolgih tednih, ki jih je preživel v vrtljivi sobi na vrhu svojega trinadstropnega stanovanja.

Neke noči je poskušal zaspati stoje v svoji meditacijski celici, a ni bil niti približno dovolj spreten, dovolj meniški, da bi mu uspelo. Obšel je spanec in zaokrožil v stanje ravnovesja, temno spokojnost, v kateri so se vse sile uravnotežile. To mu je nudilo droben trenutek olajšanja, majhen premor v vrtincu nemirnih identitet.

Vprašanje ni imelo odgovora. Poskusil je s pomirjevali in uspavali, a postal odvisen in se zavrtinčil vase. V vsako dejanje se je moral prisiliti in vsa so ga preganjala. Celo najbolj medle misli je ovijala tančica tesnobe. Kaj je storil? Ni šel na posvet k analitiku v visokem usnjenem fotelju. S Freudom je že opravil, na vrsti je bil Einstein. Nocoj je bral relativnostno teorijo, v angleščini in nemščini, a knjigo navsezadnje odložil, povsem negibno obležal in poskušal v sebi zbrati toliko volje, da bi izgovoril eno

samo besedo, s katero bi ugasnil luči. Okrog njega ni obstajalo nič. Prisoten je bil zgolj hrup v njegovi glavi, um sredi časa.

Ko bo umrl, ga ne bo konec. Sveta bo konec.

Stal je pri oknu in opazoval prihod velikega dne. Razgled se je raztezal nad mostove, ožine in zvoke ter mimo okrajev in stisnjenih predmestij do širnih prostranstev zemlje in neba, ki bi jih lahko imenovali zgolj oddaljeno obzorje. Ni vedel, kaj hoče. Nad reko je še vedno visel mrak ali polmrak, nad tovarniškimi dimniki na oddaljenem bregu so migotali pepelnati hlapi. Mislil si je, da so kurbe zdaj že izpuhtele izpod svetilk na cestnih vogalih, s svojimi štrlečimi ritmi pomahale v slovo in se umaknile pred drugimi starodavnimi obrtmi, ki so se začele odvijati zdaj: tovornjaki s pridelki vozijo s tržnic, tovornjaki s časopisi pa z dokov. Kombiji s kruhom bodo zdaj prečesali mesto, nekaj potepuških avtov iz središča kaosa pa bo vijugalo po avenijah in iz zvočnikov nabijalo težek hrup.

Kakšen pojem ponosa: most, ki prečka reko, za njim pa bo zdaj zdaj zarjavelo sonce.

Opazoval je, kako je sto galebov sledilo majavi barži po reki navzdol. Imajo močna srca. To je vedel, kot tudi to, da so za njihova telesa nesorazmerno velika. Nekoč so ga zanimali, zato je preučil vse neštete podrobnosti ptičje anatomije. Ptiči imajo votle kosti. Najzahtevnejša vprašanja je zapopadel v polovici popoldneva.

Ni vedel, kaj hoče. Nato je ugotovil. Hoče se ostriči.

Postal je še nekaj trenutkov in opazoval, kako se je en sam galeb vzdignil in frfotajoče razburkal zrak, občudoval je to ptico, se z mislimi podal vanjo, jo poskušal spoznati, občutiti čvrsto, goreče bitje požrešnega mrhovinarjevega srca.

Nosil je obleko s kravato. Obleka je ublažila izbočenost njegovih močnih prsnih mišic. Rad je telovadil ponoči, vlekel težko železo, dvigoval uteži stoje ali leže s klopi, vse skupaj stoično ponavljal, dokler ni ostalo več nič vsakodnevne trušča in pritiska.

Hodil je po oseminštiridesetih sobah svojega stanovanja. To je počel, kadar je okleval in bil potr, korakal je mimo plavalnega bazena, igralnega salona, telovadnice, mimo akvarija z morskimi psi in kinodvorane. Postal je pri pesjaku z ruskimi hrti in se pogovarjal z njimi. Nato je šel v prizidek, tam sledil premikanju valutnih tečajev in preučeval poročila.

Jen je čez noč nepričakovano zrasel.

S počasnimi koraki se je vrnil v bivalne prostore, postal v vsaki sobi, vpilal njihovo notranjost, gledal globoko in poskušal ohraniti vsak najmanjši drobec energije iz žarkov in valov.

Stene so bile povečini ovešene z abstraktno povojno ameriško umetnostjo, njena velika platna so obvladovala sobe ter atriju z vodometom, kjer je pod strešnimi okni viselo polno visokih belih slik, vlivala molitveno tišino. V atriju je vladalo napeto pričakovanje, kakršno je pogosto v mogočnih prostorih, kjer moramo biti pobožno tiho, da jih lahko dostojno vidimo in izkusimo, kot v mošejah tiho šelestijo koraki in pod oboki mrmrajo golobi.

Všeč so mu bile slike, ki so begale njegove goste. Bele slike z rezinami sluzaste barve, ki so jih nanesli z nožem, so bile mnogim nerazumljive. Dela so bila še toliko nevarnejša, ker niso bila nova. Nič novega ni več nevarnega.

V marmorno vežo se je odpeljal z dvigalom, v katerem je vedno igral Satie. Njegova prostata je bila asimetrična. Stopil je ven in prečkal avenijo, nakar se je obrnil nazaj, proti stavbi, v kateri je živel. Bilo je, kot da se z njo stika. Imela je devetinosemdeset nadstropij, praštevilo, vsa pa so bila prekrita z neopazno plastjo motnega bronastega stekla. Imela sta skupen rob ali mejo, ta nebotičnik in ta moški. Stavba je segala skoraj tristo metrov v višino in je bila najvišja stanovanjska stolpnica na svetu – pust pravokotnik, katerega nemost je razbijala zgolj njegova velikost. Tovrstna plehkost se sčasoma vedno izkaže za resnično surovo. Ravno zato mu je bil všeč. Kadar so ga obhajali takšni občutki, je rad stal pri miru in ga opazoval. Obhajali so ga občutki previdnosti, omotičnosti in nezadostnosti.

Z obale je ostro potegnil veter. Izvlekel je svoj elektronski rokovnik in si vanj vpisal opombo o anahronističnem značaju besede nebotičnik. Ta beseda ne bi smela opisovati nobene novejšje zgradbe. Sodi v nekdanji duh strahospoštovanja, med puščičaste stolpnice, ki so bile v času, preden se je rodil, daljše od romana.

Ta ročna naprava je predmet, katerega izvorna kultura je že skoraj povsem izginila. Vedel je, da ga bo moral vreči stran.

Stolpnica mu je vlivala moč in globino. Vedel je, kaj hoče, hoče se ostriči, a je še malo postal v dvigajočem se hrupu ulice ter preučeval njeno gmoto in velikost. Njeno površino je odlikovalo samo to, kako je posnela in zlomila svetlobo z reke in posnemala plime širnega neba. Odsevala je teksturo sveta. S pogledom jo je preletel po dolžini in se čutil zvezanega z njo, kot da si z njo deli površino in okolje, ki prihaja v stik s to površino z obeh strani. Površina ločuje notranjost od zunanosti in pripada tako

prvi kot drugi. O površinah je razmišljal nekega dne med tuširanjem.

Nadel si je sončna očala. Nato je odkorakal nazaj čez avenijo in pristopil k vrstam belih limuzin. Tam je stalo deset avtomobilov, pet v vrsti ob pločniku pred stolpnico, na Prvi aveniji, še pet pa v vrsti v stranski ulici proti zahodu. Avtomobili so bili na pogled identični. Morda so bili nekateri meter ali dva daljši od drugih, pač odvisno od tega, za koliko so jih podaljšali oziroma kaj so želeli njihovi lastniki.

Na pločniku so se pogovarjali in kadili vozniki, gologlavi in v temnih oblekah, vsi pa so bili zelo zbrani, a to je postalo očitno šele pozneje, ko so se jim pordečile zenice in so odvrgli cigarete in izpraznili svoje neizumetničene poglede, saj so njihove oči ujele osebe, ki so jih iskale.

Trenutno so se pogovarjali, nekateri z naglasom, drugi v svojem maternem jeziku, in čakali na investicijskega bankirja, ekonomista naravnih virov, angelskega investitorja, softverskega podjetnika, vladarja svetovnega satelitskega in kabelskega omrežja, borznega posrednika, medijskega šefa s kljunastim nosom ali izgnanega vodjo kakšne od lakote in vojne razrite zemlje.

V parku čez cesto so stali stilizirane, kovane senčnice in bronasti vodnjaki, po katerih so bili raztreseni mavrični kovanci. Moški v ženskih oblačilih je sprehajal sedem elegantnih psov.

Všeč mu je bilo, da avtomobilov ni bilo mogoče razlikovati. Takšen avto je hotel ravno zato, ker je menil, da je platonski posnetek – breztežen svoji velikosti navkljub, prej ideja kakor predmet. Vendar je vedel, da to ne drži. Takšne reči je govoril bolj zaradi vtisa, a vanje ni niti najmanj verjel. Mogoče je verjel čisto malo, a res malo.

Takšen avto je hotel, ker je ogromen oziroma nasilno, prezirljivo, metastazirajoče ogromen, ker je velikanski mutant, ki lahko obvlada vsak morebiten ugovor.

Njegovemu glavnemu varnostniku je bil avto všeč zato, ker je bil anonimen. Dolge bele limuzine so postale najbolj neopazna vozila v mestu. Torval je zdaj čakal na pločniku, ta moški brez las in brez vratu, čigar glava je dajala vtis, da bi jo lahko po potrebi odvili in očistili.

»Kam?« je rekel.

»Hočem se ostriči.«

»Predsednik je v mestu.«

»To nas ne zanima. Potrebujemo frizerja. Na drugo stran mesta moramo.«

»Obstali boste v gneči centimetrskih premikov.«

»Samo za informacijo: o katerem predsedniku govori-va?«

»ZDA. Postavili bodo pregrade,« je odvrnil. »Nekatere ulice bodo povsem izginile.«

»K avtu,« je naročil moškemu.

Voznik je pridržal vrata in nato stekel okrog do svojih vrat deset metrov stran. Tam, kjer se je končala vrsta belih limuzin, vzporedno z vhodom v prostore Japonskega društva, se je začela druga vrsta avtomobilov, mestnih, v črni ali indigo barvi, vozniki pa so čakali diplomate, delegate, konzule in atašeje s sončnimi očali.

Torval je sedel spredaj z voznikom, kjer so sprednji del vetrobranskega stekla prekrivali računalniški zasloni in prikazovalnik za nočno snemanje, ki je bil povezan z infrardečo kamero pod mrežo avtomobilskega hladilnika.

Shiner, vodja njegovega tehnološkega oddelka, je že čakal v avtu, ta mali dečko fantovskega obraza. Shinerja ni več nikoli pogledal. Ni ga pogledal že tri leta. En pogled nanj ti je razkril vse. Prepoznal bi njegov kostni mozeg, če

bi ti ga prinesli v kozarcu. Nosil je sprano majico in kavbojke ter sedel masturbacijsko sključen.

»Kaj vemo?«

»Naš sistem je varen. Nепrebojen. Ni trojanskega konja, ki bi ga lahko premagal,« je rekel Shiner.

»Pa vendar je videti tako.«

»Ne, Eric. Opravili smo vse teste. Nihče ne preobremenuje sistema oziroma ne nadzoruje naših strani.«

»Kdaj smo preverili?«

»Včeraj. V kompleksu. Naša urgentna ekipa. Niti enega ranljivega mesta ni. Naša zavarovalnica je analizirala močnejše grožnje. Zaščiteni smo pred vdorom.«

»Povsod.«

»Ja.«

»Tudi v avtu.«

»Tudi, vsekakor.«

»V mojem avtu. Tem avtu.«

»Ja, Eric, lepo prosim.«

»Skupaj sva, ti in jaz, že od naših majcenih začetkov. Hočem slišati, da si še dovolj vzdržljiv za to delo. Dovolj osredotočen.«

»V tem avtu, tvojem avtu.«

»Da imaš tisti neutrudni zagon. Kajti nenehoma poslušam legendo, ki kroži o nas. Da smo vsi mladi, pametni in da so nas dojele volkulje. Toda ugled je občutljiva reč. Človeka povzdigne beseda, a pokoplje ga že zlog. Saj vem, da bi moral vprašati koga drugega.«

»Kaj?«

»Kje je bil avto sinoči, ko ste testirali?«

»Ne vem.«

»Kam gredo limuzine ponoči?«

Shiner se je nemočno sključil pod težo tega vprašanja.

»Vem, da sem spremenil temo. Ne spim prav dosti. Listam knjige in pijem žganje. Toda kam gredo vse te podaljšane limuzine, potem ko so se ves dan potikale po utripajočem mestu? Kje preživijo noč?«

Avto je obstal v prometu, še preden so prišli do Druge avenije. Eric je sedel v naslanjaču na koncu kabine in si ogledoval vrste zaslonov. Vsak od njih je prikazoval raznorazne podatke, organigrame in grafe z utripajočimi številkami različnih barv. Vse gradivo je vsrkal v nekaj dolgih, tihih sekundah, ne da bi se oziral na zvoke, ki so jih oddajale lakirane glave. Tam sta bila tudi mikrovalovka in merilnik srčnega utripa. Ozrl se je v vrtljivo skrito kamero in ta mu je vrnila pogled. Nekoč je sedel tukaj z dlančniki v rokah, a ti časi so minili. Zdaj je skoraj vse lahko upravljal brez dotika. Večini računalnikov je lahko dajal glasovne ukaze ali zaslon ugasnil tako, da mu je pomahal.

Taksi se je stisnil mimo ob strani, voznik je pohupal. V odgovor se je oglasilo na stotine hup.

Shiner, obrnjen proti zadku avta, se je nemirno presedel v sklopnem sedežu ob bifeju. Sveži pomarančni sok je pil skozi plastično slamico, ki je iz kozarca štrlela pod topim kotom. Videti je bilo, da med požirki tekočine nekaj požvižgava v slamico.

Eric je rekel: »Kaj?«

Shiner je dvignil pogled.

»Se ti kdaj zdi, da ti ni jasno, kaj se dogaja?«

»Ali te sploh hočem vprašati, kaj s tem misliš?«

Shiner je govoril v svojo slamico, kot da gre za vgrajen oddajnik.

»Polno optimizma, razcveta in rasti. Vse se odvije hitreje kot blisk. Vse istočasno. Iztegnem roko in – kaj obču-

tim? Vem, da vsakih deset minut analiziramo tisoče reči. Vzorce, razmerja, indekse, mreže informacij. Obožujem informacije. Naš kruh in sonce so. Jeben čudež. In na tem svetu imamo svoje mesto. Ljudje živijo in spijo v senci našega početja. Toda obenem – kaj?«

Sledil je dolg premor. Končno je pogledal Shinerja. Kaj mu je rekel? Ni mu namenil surove in trde opazke. Pravzaprav ni rekel čisto nič.

Oblivali so ju valovi rezkega hupanja. V tem hrupu je slišal nekaj, česar ni hotel odmisлити. Zvok nekakšne temeljne bolečine, tožbo, ki je bila tako stara, da je zvenela prvinsko. Zamislil si je skupine razmršenih ljudi, ki obredno tulijo; v skupine so se povezali, da bi ubijali in jedli. Rdeče meso. To jih vleče skupaj, boleče ga potrebujejo. Danes je hladilnik poln sladkih pijač. V njem ni nobene trdne hrane, ki bi jo lahko vtaknil v mikrovalovko.

Shiner je rekel: »Je kakšen poseben razlog, da namesto v pisarni danes sediva v avtu?«

»Kako veš, da sva v avtu, in ne v pisarni?«

»Če odgovorim na to vprašanje.«

»Na kateri predpostavki si utemeljil ta sklep?«

»Vem, da bom rekel nekaj, kar bo obenem napol bistro in precej plehko, povrhu pa najbrž še nekoliko nepravilno. Potem boš pomiloval mene in mojo mater, ker me je rodila.«

»V avtu sva, ker moram k frizerju.«

»Pokliči ga, naj pride v tvojo pisarno. Ostrizi se tam. Ali pa naj pride v avto. Ostrizi se tu in pojdi v pisarno.«

»Striženje sproži – kaj? Asociacije. Koledar na steni. Polno ogledal. Tukaj ni frizerskega stola. Tukaj se vrti samo skrita kamera.«

Presedel se je v fotelju in z očmi spremljal nadzorno kamero, ki je prilagodila svoj pogled. Njegova podoba je

bila nekoč dosegljiva skoraj neprestano, preko kamer so jo prenašali iz avta, letala, pisarne in določenih prostorov v njegovem stanovanju. Toda zdaj je delovala kamera zaradi varnostnih razlogov samo še interno. Bolniška sestra in dva oborožena stražarja so ga stalno opazovali na treh zaslonih v sobi brez oken na sedežu njegove družbe. Beseda pisarna je bila zdaj že zastarela. Zdaj je bila že povsem izžeta.

Pogledal je skozi zatemnjeno okno na svoji levi. Šele čez trenutek ali dva je ugotovil, da pozna žensko, ki sedi na zadnjem sedežu sosednjega taksija. Bila je njegova žena, Elise Shifrin, s katero sta bila poročena že dvaindvajset dni, pesnica, ki ji je po žilah tekla kri bajnega bogastva evropske in svetovne bankirske družine Shifrin.

Zakodiral je besedo in jo poslal naprej Torvalu. Nato je stopil na ulico in potrkal na okno taksija. Presenečeno se mu je nasmehnila. Imela je okrog petindvajset let, fino izklesane poteze in velike, pristne oči. Njeno lepoto je krasila hladna zadržanost. To je bilo zanimivo ali pač ne. Njena glava je na vitkem vratu visela rahlo naprej. Njen smeh je bil presenetljiv, nekoliko utrujen in izkušen, in vseč mu je bilo, kako si je na ustnice pritisnila prst, kadar se je odločila, da se bo zamislila. Njene pesmi so bile zanič.

Zdrsnila je vstran, on pa je prisedel. Hupe so vedno znova potihnile in spet zapele v obrednem ciklu. Nato je taksi švignil diagonalno skozi križišče in se ustavil na mestu tik ob zahodnem robu Druge avenije, kjer je spet obstal. Torval je vročično tekkel za njim.

»Kje imaš avto?«

»Ne najdemo ga,« je rekla.

»Ponudil bi ti prevoz.«

»Ne, hvala. Nikakor. Vem, da med potjo delaš. Pa še rada imam taksije. Geografija mi ni šla nikoli od rok, zato se učim tako, da voznike sprašujem, od kod prihajajo.«

»Prihajajo iz krajev groze in obupa.«

»Točno. Če bi rad vedel, v katerih državah razsajajo nemiri, se moraš samo usesti v te taksije.«

»Že nekaj časa te nisem videl. Zjutraj sem te iskal.«

Snel si je sončna očala, da bi naredil vtis. Zazrla se je v njegov obraz. Gledala ga je nepremično in zbrano.

»Modre oči imaš,« je rekla.

Privzdignil je njeno dlan in si jo podržal ob obrazu, jo vohal in lizal. Sikhu za volanom je manjkal en prst. Eric si je ogledal njegov štrcelj, to mogočno in resno reč, telesno ruševino, ki je pričala o preteklosti in bolečini.

»Si že zajtrkovala?«

»Ne,« je odgovorila.

»Prav. Žvečil bi kakšno debelo in žilavo reč.«

»Nisi mi povedal, da imaš modre oči.«

Njegovim ušesom ni ušla pustost njenega smeha. Ugriznil jo je v palčni členek in odprl vrata, da sta skupaj stopila čez pločnik v kavarno za vogalom.

Sedel je s hrbtom proti steni in videl, da se je Torval postavil blizu vhodnih vrat, od koder je lahko videl ves prostor. Bila je gneča. Skozi okoliški hrup so pronicale za-blodele francoske in somalske besede. Takšen je bil značaj tega konca 47. ulice. Temnopolte ženske v haljah slonokoščene barve so se sprehajale v vetru, ki je pihal z reke proti sekretariatu Združenih narodov. Tu sta se vzpenjali stanovanjski stolpnici, imenovani L'Ecole in Octavia. Irske varuške so v parkih potiskale otroške vozičke. In tu je, na drugi strani mize, sedela Elise, rojena v Švici oziroma nekje blizu.

»O čem se bova pogovarjala?« ga je vprašala.

Sedel je pred zvrhanim krožnikom palačink in klobasic ter čakal, da se bo kos masla stopil in stekel po hrani, da ga bo lahko z vilicami zvrtnčil v lenoben sirup, nato pa opazoval, kako se bodo sledovi rogljev počasi izgubili v mlakuži. Dojel je, da je z vprašanjem mislila resno.

»Helikoptersko ploščad na strehi hočemo. Pridobil sem pravice za vzletanje, a potrebujem še dovoljenje za preletavanje. Ne boš jedla?«

Videti je bilo, da se je ob hrani zaprla. Zeleni čaj in toast sta čakala nedotaknjena.

»In strelišče ob dvigalih. Pogovarjajva se o naju.«

»Jaz in ti. Tu sva. Zakaj pa ne.«

»Kdaj bova spet seksala?«

»Saj bova. Obljubim,« je rekla.

»Nisva že kar nekaj časa.«

»Saj veš, kako je, ko delam. Energija je dragocena.«

»Ko pišeš.«

»Ja.«

»Kje to počneš? Pogosto te iščem, Elise.«

Opazil je, da so se zganile ustnice deset metrov oddaljenega Torvala. Govoril je v mikrofon, skrit v reverju. Nosil je tudi majhno slušalko. Telefon je imel pripet pod jakno, blizu orožja na glasovno upravljanje, ki so ga izdelali na Češkem – še en simbol mednarodnega tona tega mestnega okrožja.

»Kar zvijem se v klobčič, kjerkoli že. To počnem že od nekdaj. Mati je nekoč pošiljala ljudi za mano,« je rekla. »Služabnice in vrtnarji so prečesavali hišo in posestvo. Mislila je, da se lahko kar stopim v vodi.«

»Tvoja mati mi je všeč. Njene prsi imaš.«

»Njene prsi.«

»Ja, sijajne, štrleče joške,« je rekel.

Jedel je hitro, hrano je kar vdihaval. Nato je pojedel še njeno hrano. Zdelo se mu je, da kar čuti, kako mu glukoza prehaja v celice in se tam pretvarja v slast do drugih telesnih potreb. Pokimal je lastniku lokala, Grku s Samosa, in ta mu je pomahal izza pulta. Rad je zahajal sem, ker to Torvalu ni bilo všeč.

»Povej mi nekaj. Kam boš šel zdaj?« je vprašala. »Na sestanek? V pisarno? Kje imaš pisarno? Kaj sploh počneš?«

Vanj je zrla iznad sklenjenih dlani, ki so zakrivala njen nasmeh.

»Vedec si. Mislim, da je to tvoj poklic,« je rekla. »Mislim, da se ukvarjaš z vedenjem. Mislim, da zbiraš podatke in jih pretvarjaš v nekaj nadvse osupljivega in groznega. Nevaren si. Imam prav? Vizionar si.«

Opazil je, da je Torval dvignil roko h glavi in poslušal osebo, ki mu je govorila v slušalko. Vedel je, da so te naprave že zakrnele. Degenerirani objekti. Mogoče pištola še ni bila takšna. Toda beseda sama je že tavalav v mraku.

28
29

Stal je ob nepravilno parkiranem avtu in poslušal Torvala.

»Poročilo iz kompleksa. Resna grožnja. Moramo jo upoštevati. Se pravi, če gremo na drugi konec mesta.«

»Prejeli smo že številne grožnje. Vse so bile resne. Še vedno sem tu.«

»Ogroženi niste vi, ampak on.«

»In kdo je on, jebenti?«

»Predsednik. To pomeni, da na drugi konec mesta ne moremo, razen če imamo ves dan časa in dobre živce.«

Ugotovil je, da ga Torvalova orjaška postava izziva. Bil je ves grčast in ostro urezan. Njegovo telo je spominjalo na dvigovalca uteži, ki stoji in čepi hkrati. Vse je počel

kot iz nekega trdnega prepričanja in bil vneto čuječen, kot znajo biti čokati ljudje. Vsekakor je to Erica hujskalo k sovražnosti, saj je ogrožalo njegov občutek lastne fizične moči, prisotnost njegove telesne sile.

»Kaj ljudje še vedno streljajo predsednike? Mislil sem, da je dovolj bolj spodbudnih tarč,« je odgovoril.

Hotel je varnostnike z umirjeno nespremenljivim značajem. Torval je izstopal. Kdaj je bil ironičen in kdaj je rahlo preziral ustaljene postopke. Potem pa še ta njegova glava. Njegova štrleča obrita glava in njegove čudne oči so dajali vtis, da stalno kuha jezo. V svojem poklicu bi moral previdno izbirati polja spopadov, a je raje sovražil brezimen svet.

Opazil je, da ga Torval ni več nazival »gospod Packer«. Zdaj ga sploh ni več nazival. S tem preskokom je v naravi zazevala razpoka, skozi katero bi se človek lahko sprehodel.

Zavedel se je, da Elise ni več tu. Pozabil jo je vprašati, kam bo šla.

»V naslednji ulici sta dva frizerska salona. En, dva,« je rekel Torval. »Ni nam treba na drugi konec mesta. Razmere so nestabilne.«

Ljudje so hiteli mimo, druga bitja na ulici, neskončne vrste anonimnežev, enaindvajset življenj na sekundo, njihovi obrazi in pigmenti so tekmovalno hodili mimo, kot da prši bežna oblika bivanja.

Prisotni so bili zgolj zato, da bi poudarili dejstvo, da se nanje ni treba ozirati.

Michael Chin, njegov valutni analitik, je zdaj sedel v sklopnem sedežu in se tiho ponašal s precejšnjo zaskrbljenostjo.

»Michael, ta nasmeh mi je znan.«